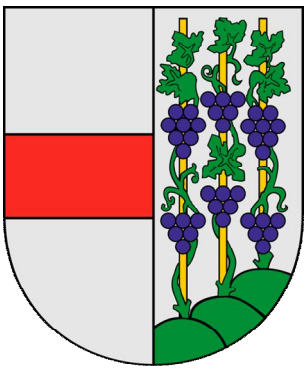
Załącznik Nr 1

do Uchwały Nr XXI/202/2016 Rady Miejskiej w Połczynie-Zdroju

z dnia 27 kwietnia 2016 r.

Program
Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
Gminy Połczyn-Zdrój
na lata 2016-2021

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE 3

1. SKALA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W KRAJU 6

2. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE 11

2.1. AGRESJA I PRZEMOC W ŚRODOWISKU DZIECI I MŁODZIEŻY SZKOLNEJ ORAZ W DOMU RODZINNYM 12

2.2. PRZEMOC W RODZINIE W OPINII ŚRODOWISKA LOKALNEGO 16

2.3. PRZEMOC W RODZNIE W ŚWIETLE ŹRÓDEŁ ZASTANYCH 20

2.4. PODSUMOWANIE 23

3. ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE 26

3.1. PODMIOTY ŚWIADCZĄCE WSPARCIE W GMINIE 26

3.2. PODMIOTY SPOZA GMINY WSPIERAJĄCE MIESZKAŃCÓW 28

3.3. WSPÓŁPRACA KOŚCIOŁÓW W ZAKRESIE EDUKACJI NA TEMAT PRZEMOCY W RODZINIE I WSPIERANIA RODZIN W KRYZYSIE 29

3.4. ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA KRZYWDZONYM DZIECIOM 30

4. CEL GŁÓWNY PROGRAMU, CELE OPERACYJNE, DZIAŁANIA 31

5. REALIZACJA PROGRAMU 34

5.1. HARMONOGRAM 35

5.2. MONITORING I EWALUACJA 36

5.3. FINANSOWANIE 37

WPROWADZENIE

Przemocą domową zajmuje się szereg dyscyplin naukowych, takich jak: psychologia, pedagogika, prawo, socjologia, polityka społeczna itp. Precyzyjne zdefiniowanie tego zjawiska nastręcza wielu problemów interpretacyjnych. Przemoc w rodzinie można oceniać w kategoriach prawnych, moralnych, psychologicznych i społecznych. Na potrzeby niniejszego Programu najbardziej odpowiednią definicją przemocy jest definicja zawarta w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1390). Artykuł 2. pkt 2. tejże ustawy definiuje przemoc w rodzinie jako „jednorazowe albo powtarzające się, umyślnie działanie lub zaniechanie, naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą".

Wyróżnia się kilka rodzajów przemocy, które mają swoje charakterystyczne wyznaczniki, ale też wiele elementów wspólnych. Każda forma przemocy powoduje ból, cierpienie, zawsze narusza prawa i dobra osobiste ofiary i jest intencjonalna. Przemoc w rodzinie ogranicza się do czterech podstawowych rodzajów. Jest to przemoc fizyczna, przemoc psychiczna, przemoc seksualna i przemoc ekonomiczna. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Rodzaje przemocy

rodzaje przemocy	**formy zachowań**
przemoc fizyczna	popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielanie koniecznej pomocy itp.
przemoc psychiczna	wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie), stosowanie gróźb itp.
przemoc seksualna	wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych kobiety itp.
przemoc ekonomiczna	odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokajanie podstawowych, materialnych potrzeb rodziny itp.

Dane Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia".

Ofiarami przemocy w rodzinie są na ogół kobiety i dzieci. Rzadko mężczyźni, chociaż ostatnio coraz częściej można spotkać się ze stosowaniem przemocy także wobec mężczyzn. Kategorią ofiar przemocy, o której mówi się nieco rzadziej niż o dzieciach i kobietach, są osoby niepełnosprawne i ludzie starsi.

Ofiary przemocy to osoby słabe fizycznie, psychicznie, o niskim poczuciu własnej wartości, zależne w jakiś sposób od sprawcy. Zależność ta może mieć wymiar psychiczny, fizyczny i ekonomiczny.

Najczęstszym objawem u osób doznających przemocy jest wyuczona bezradność. Jest ona poddaniem się, zaprzestaniem działania, co wynika z przekonania, że cokolwiek się zrobi, nie będzie to miało żadnego znaczenia, gdyż zawsze znajdzie się powód do zachowań agresywnych. Bardzo często bezradność rozwija się na bazie życiowych doświadczeń, tak wyniesionych z dzieciństwa (przemoc fizyczna, napaść seksualna lub molestowanie, sytuacje traumatyczne – śmierć lub rozwód rodziców, alkoholizm, choroba bliskich, kłopoty w nauce, problemy zdrowotne), jak i wyniesionych ze związków w życiu dorosłym (przemoc, patologiczna zazdrość, gwałt, przymuszanie do nieakceptowanych form współżycia, groźby pozbawienia życia). Nakładanie się na siebie niekorzystnych doświadczeń odgrywa istotną rolę w powstaniu i ujawnianiu się syndromu wyuczonej bezradności. Skutki wyuczonej bezradności, łagodzi stopniowe odzyskiwanie przez osobę doznającą przemocy kontroli nad swoją osobą i swoim życiem.

Wyuczona bezradność prowadzi do wielu negatywnych skutków, które mogą przejawiać się w trzech sferach:

- deficyty poznawcze, które polegają na ogólnym przekonaniu, iż nie ma takich sytuacji, w których możliwa jest zmiana, że w konkretnej sytuacji nic nie można zrobić i nikt nie jest w stanie pomóc,
- deficyty motywacyjne, które polegają na tym, że osoba zachowuje się biernie, jest zrezygnowana, nie podejmuje żadnych działań, aby zmienić swoją sytuację,
- deficyty emocjonalne, które objawiają się stanami apatii, lęku, depresji, uczucia zmęczenia, niekompetencji i wrogości.

Ofiara przemocy, jeśli przez lata była poniżana i wykorzystywana, potrzebuje dużo czasu, aby odbudować świadomość swojej wartości. Wielu ofiarom udaje się przeciwstawić sprawcy, niemniej jednak większość potrzebuje pomocy innych. Bez odpowiedniego wsparcia ofiara przemocy nigdy nie zdobędzie się sama na odwagę, żeby przeciwstawić się stosowaniu wobec niej przemocy.

Niniejszy Program został opracowany w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Połczynie-Zdroju. Jest zgodny z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1390), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie".

1. SKALA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W KRAJU

Przestępstwa polegające na znęcaniu się nad osobą najbliższą (z art. 207 Kodeksu Karnego) należą w Polsce, obok kradzieży cudzej rzeczy, przestępstw drogowych, kradzieży z włamaniem, rozbojów i wymuszeń rozbójniczych, przestępstw narkotykowych, fałszerstw oraz oszustw kryminalnych i gospodarczych, do najczęściej popełnianych. Statystyki policyjne, stanowiące dalece niewystarczające, ale nadal podstawowe źródło informacji o skali zjawiska przemocy w rodzinie ujawniają, że według „Niebieskiej Karty" w 2015 roku liczba ofiar przemocy domowej kształtowała się na poziomie 97501 osób (w tym 69 376 kobiet, 17 392 dzieci i młodzieży do 18. roku życia i 10 733 mężczyzn).

Szczegółowe dane za lata 2012-2015 prezentuje poniższa tabela.

Tabela 2. Policyjne statystyki procedury „Niebieska Karta" za lata 2012-2015

liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta"/liczba ofiar i sprawców przemocy/liczba podejrzewanych o stosowanie przemocy	**rok**			
	2012	**2013**	**2014**	**2015**
liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta"	51 292 (w tym 44 146 wszczynających procedurę i 7 146 dotyczących kolejnych przypadków w trakcie procedury)	61 047 (w tym 50 934 wszczynających procedurę i 10 113 dotyczących kolejnych przypadków w trakcie procedury)	77 808 (w tym 63 467 wszczynających procedurę i 14 341 dotyczących kolejnych przypadków w trakcie procedury)	75 495 (w tym 61 133 wszczynających procedurę i 14 362 dotyczących kolejnych przypadków w trakcie procedury)
ogólna liczba ofiar przemocy	**76 993**	**86 797**	**105 332**	**97501**
liczba ofiar – kobiet	50 241	58 310	72 786	69 376
liczba ofiar – mężczyzn	7 580	9 233	11 491	10 733
liczna ofiar – małoletnich	19 172	19 254	21 055	17 392
ogólna liczba osób podejrzewanych o przemoc	**51 531**	**61 450**	**78 489**	**76 034**
liczba podejrzewanych sprawców – kobiet	3 522	4 440	5 301	5 244
liczba podejrzewanych sprawców – mężczyzn	47 728	56 755	72 791	70 484
liczba podejrzewanych sprawców – nieletnich	281	255	397	306
ogólna liczba podejrzewanych sprawców będących pod wpływem alkoholu	**31 387**	**37 650**	**50 073**	**48 841**

podejrzewani sprawcy pod wpływem alkoholu – kobiety	1 005	1 289	1 969	1 972
podejrzewani sprawcy pod wpływem alkoholu – mężczyźni	30 333	36 327	48 055	46 830
podejrzewani sprawcy pod wpływem alkoholu – nieletni	49	34	49	39
liczba dzieci umieszczonych w nie zagrażającym im miejscu (np. rodzina zastępcza, dalsza rodzina, placówka opiekuńcza)	527	426	346	275

Źródło: http://statystyka.policja.pl/st/wybrane-statystyki/przemoc-w-rodzinie/50863,Przemoc-w-rodzinie.html

Analizując powyższe dane, należy zaznaczyć że w 2012 roku zmienił się system rejestracji statystycznej w związku z przemocą domową, stąd też prezentowane liczby dotyczą działań podjętych w procedurze „Niebieskiej Karty" wyłącznie przez Policję i nie obejmują danych dotyczących działalności innych podmiotów, upoważnionych do zwalczania przemocy domowej.

Pewne światło na kwestie zjawiska przemocy w rodzinie rzuca przeprowadzone we wrześniu 2007 r. przez TNS OBOP na zlecenie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej badanie, którego celem było poznanie postaw Polaków wobec problemu przemocy w rodzinie, pośrednich lub bezpośrednich kontaktów z sytuacjami przemocy w rodzinie, okoliczności temu towarzyszących oraz identyfikacja ofiar oraz sprawców, także w rozróżnieniu na różne formy przemocy.

Badanie zostało przeprowadzone na ogólnopolskiej, losowej, reprezentatywnej próbie Polaków w wieku 18 i więcej lat. Zrealizowano 3000 wywiadów telefonicznych. Uzyskane w badaniu wyniki pozwoliły na oszacowanie liczby ofiar oraz sprawców przemocy, ich charakterystykę, zmierzenie częstotliwości występowania przemocy oraz oszacowanie okresu, kiedy podobna sytuacja miała miejsce ostatnio.

Zadane w badaniu pytanie o prawdopodobieństwo powtórzenia się takich zachowań niepożądanych wskazuje dodatkowo, ilu Polaków (spośród tych, którzy przyznają się do występowania przemocy w rodzinie oraz zakładając, że uzyskane wyniki nie są li tylko pochodną postaw życzeniowych) żyje w ciągłym poczuciu zagrożenia przemocą domową. Ponadto, celem badania była też kwestia przemocy dokonywanej pod wpływem alkoholu.

Pod kątem analizy sytuacji ofiar i sprawców w kwestionariuszu wywiadu uwzględniono kwestie dotyczące sytuacji społeczno-demograficznej ludzi (ich płeć, wiek,

wykształcenie, miejsce zamieszkania, wielkość gospodarstwa domowego, sytuację materialną zdrowotną stan cywilny oraz obecność dzieci do 18 lat w gospodarstwie domowym).

Analizując wyniki badań dotyczące postawy ankietowanych wobec stereotypów na temat przemocy domowej, ustalono iż:

- Polacy w większości nie zgadzają się ze szkodliwymi stereotypami na temat przemocy w rodzinie, jednak niepokoi mimo wszystko stosunkowo wysoki poziom poparcia dla niektórych z nich;
- wciąż pokutuje w społeczeństwie przekonanie, że ofiary przemocy akceptują swoją sytuację (49%), co może wpływać na obojętność wobec przypadków przemocy w rodzinie obserwowanych w otoczeniu;
- częste jest zrzucanie na ofiary odpowiedzialności za doświadczaną przemoc, a co czwarty respondent sądzi, że sprawca zaprzestanie przemocy, gdy nie będzie prowokowany (24%), tyle samo uważa, że strach przed poruszaniem pewnych problemów w rozmowie z mężem jest problemem żony;
- wciąż znaczna część społeczeństwa uważa za normalne podczas kłótni w rodzinie: obrażanie i wyzwiska (24%) oraz szarpanie i popychanie (18%), powodem do niepokoju mogą być dopiero siniaki i rany na ciele ofiary (16%), a więc przemoc kojarzy się przede wszystkim z przemocą fizyczną;
- dość niska jest świadomość tego, jak może przejawiać się przemoc ekonomiczna – co trzeci Polak (34%) wydzielanie pieniędzy i kontrolowanie wydatków współmałżonka uważa za przejaw gospodarności;
- poparcie dla wszelkiego rodzaju stereotypów dotyczących przemocy – jej form i ofiar, wyraźnie wyższe od przeciętnego jest wśród osób po pięćdziesiątym roku życia, ludzi z wykształceniem podstawowym lub zasadniczym zawodowym oraz wśród mieszkańców wsi;
- mężczyźni częściej od kobiet zgadzają się z obiegowymi opiniami dotyczącymi przemocy seksualnej, co znajduje swoje odzwierciedlenie w wynikach dotyczących częstszego występowania tego rodzaju zachowań wśród mężczyzn;
- stereotypy odrzucają najczęściej mieszkańcy dużych miast i osoby młode oraz ludzie z wyższym wykształceniem.

Opinie o rozpowszechnieniu zjawiska przemocy w rodzinie w Polsce można by syntetycznie przedstawić następująco:

- problem przemocy w rodzinie jest zjawiskiem dostrzeganym w polskim społeczeństwie. Z uzyskanych wypowiedzi wynika, że dotyczy on średnio około

połowy rodzin. Okazuje się, że postrzeganie rozpowszechnienia zjawiska przemocy w rodzinie zmienia się w zależności od dystansu względem miejsca zamieszkania respondenta: za najczęstszą uważają oni przemoc w skali całego kraju, mniejszą – w skali województwa, za rzadszą – w zamieszkiwanej miejscowości, natomiast najrzadszą – w najbliższej okolicy;

- przemoc uważana jest za problem co prawda częsty, ale dotyczący innych – nie zdarzający się w najbliższym otoczeniu;
- większe rozpowszechnienie przemocy dostrzegają osoby, których ona bezpośrednio dotyczy – były jej ofiarami bądź sprawcami. Jednak również te osoby oceniają, że w najbliższym otoczeniu jest mniej przemocy w rodzinach niż w skali całego kraju.

Badanych pytano o znajomość rodzin z problemem przemocy w rodzinie. Okazuje się, że znaczny odsetek, bo prawie dwie trzecie (64%) Polaków zna w swoim otoczeniu, sąsiedztwie takie rodziny, o których słyszeli lub wiedzą, że dochodzi w nich do różnych form przemocy.

Wśród znanych sobie rodzin, najczęściej badani dostrzegają występowanie przemocy psychicznej (52% respondentów stwierdziło, że znają takie rodziny, w których dochodzi do przemocy psychicznej) oraz fizycznej (44%). Przypadki przemocy ekonomicznej (26%) oraz w szczególności seksualnej (9%) znane są mniejszej liczbie ankietowanych, być może dlatego, że są one łatwiejsze do ukrycia, być może rzeczywiście występują rzadziej; nie wykluczone też, że ma to też związek z wiedzą na temat tych form przemocy i brakiem umiejętności identyfikowania symptomów świadczących o przemocy ekonomicznej i seksualnej.

Najbardziej drastycznie przedstawiają się wyniki przeprowadzonych badań w kwestii występowania zjawiska przemocy w rodzinie według ofiar, sprawców i świadków. Otóż kiedykolwiek jakiejkolwiek formy przemocy od członka rodziny doświadczył więcej niż co trzeci Polak (36%). Co piąty Polak (20%) – wedle uzyskanych deklaracji – był sprawcą przemocy wobec członków swojego gospodarstwa domowego.

Sprawcy najczęściej przyznawali się do przemocy psychicznej (15%), znacznie rzadziej do fizycznej (9%), a bardzo rzadko do ekonomicznej (2%) i seksualnej (0,4%). Większość sprawców przyznaje się do stosowania tylko jednej formy przemocy (13%). Ogólnie ponad dwie piąte (42%) Polaków zamieszkuje lub zamieszkiwało w gospodarstwie domowym, w którym dochodziło do przemocy (byli ofiarą przemocy, jej sprawcą lub świadkiem stosowania jej wobec innego członka rodziny).

Do bycia ofiarami przemocy najczęściej przyznają się kobiety (39%), mieszkańcy miast powyżej 500 tys. (42%). Do doświadczania przemocy co najmniej raz, częściej przyznawały się osoby z wyższym niż z podstawowym wykształceniem. Doświadczanie przemocy w rodzinie wpływa na jej stosowanie wobec członków rodziny – 13% Polaków to jednocześnie ofiary i sprawcy przemocy.

Badano także kwestie przemocy wobec dzieci, osób starszych i niepełnosprawnych. Analiza uzyskanych odpowiedzi pozwoliła na stwierdzenie, iż przemoc wobec dzieci jest zjawiskiem występującym stosunkowo często. 14% respondentów żyje w gospodarstwie, w którym ofiarą przemocy było dziecko. Dzieci najczęściej padały ofiarą przemocy psychicznej (10% badanych deklarowało, że w zamieszkiwanym gospodarstwie domowym ofiara przemocy emocjonalnej była osoba małoletnia) i fizycznej (7%), rzadziej ekonomicznej (3%) i seksualnej (mniej niż co setny). 5% Polaków mieszka w gospodarstwie domowym, gdzie ofiarą przemocy stała się osoba starsza lub niepełnosprawna. Wobec osób starszych stosowana jest przemoc psychiczna (3%), fizyczna (2%) i ekonomiczna (1%).

Przemoc ekonomiczna niemal dwa razy częściej dotyka osoby chore, niepełnosprawne i wymagające opieki (13%) niż osoby zdrowe, które w ogóle nie chorują (7%). Osoby chore i niepełnosprawne (16%) oraz uskarżające się na poważniejsze dolegliwości (14%) są także częściej narażone na stanie się ofiarą wielokrotnych przypadków przemocy niż osoby zdrowe (7%).

W gospodarstwach domowych, w których są dzieci, częściej niż w gospodarstwach bez dzieci przemoc wystąpiła w ciągu ostatnich 12 miesięcy (7% wobec 4%). Ponadto sprawcy przemocy z gospodarstw domowych, w których są dzieci do lat 18, częściej niż gdy dzieci nie ma, przewidują że mogą ponownie zastosować przemoc psychiczną (63% wobec 44%) oraz fizyczną (58% wobec 23%). Co świadczy o tym, że na przemoc szczególnie narażone są dzieci.

Przeprowadzone trzy lata później (w listopadzie i grudniu 2010 roku) badanie przez TNS OBOP na zlecenie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w ramach Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie pokazało, iż:

- kobiety stanowią 63% ofiar przemocy fizycznej, 64% ofiar przemocy psychicznej, 70% ofiar przemocy ekonomicznej;
- prawie połowa społeczeństwa (47%) jest zdania, że system prawny w naszym kraju w większym stopniu chroni ofiary przemocy w rodzinie, jeśli są nimi kobiety;

- spożywanie alkoholu ma duży wpływ na występowanie przemocy w rodzinach; 45% ofiar – niezależnie od rodzaju przemocy – stwierdziło, że przynajmniej raz sprawca był w momencie zdarzenia pod wypływem alkoholu;
- inne problemy, które występują wspólnie z przemocą domową to: brak pieniędzy (18%), problemy małżeńskie (15%), problemy w pracy (10%).

Przytaczając powyższe dane, należy pamiętać, że przemoc w rodzinie wiąże się z lękiem ofiar i świadków przed ujawnianiem takich przypadków, w związku z czym bardzo trudno oszacować rzeczywistą skalę tego zjawiska.

2. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE

Gmina Połczyn-Zdrój zajmuje powierzchnię 343,71 km^2 i stanowi sieć osadniczą, na którą składają się: Miasto Połczyn-Zdrój (7,21 km^2 aglomeracji miejskiej) oraz rozmieszczone wokół miasta 24 sołectwa (Bolkowo, Bronowo, Brusno, Buślary, Czarnkowie, Gaworkowo, Gawroniec, Kołacz, Lipno, Łęgi, Łośnica, Nowe Resko, Ogartowo, Ogrodno, Ostre Bardo, Popielewo, Przyrowo, Redło, Sucha, Szeligowo, Toporzyk, Wardyń Górny, Zajączkowo i Zajączkówko). Z końcem 2014 roku gmina liczyła 15.573 mieszkańców, w tym 8.037 kobiet, które stanowiły 51,03% ogółu ludności (na 100 mężczyzn przypadało 104 kobiety). Gęstość zaludnienia w gminie wynosiła 46 osób na km^2.

Sieć placówek oświatowo-wychowawczych na terenie gminy tworzą: 6 przedszkoli, 2 oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych, 4 szkoły podstawowe, 2 gimnazja oraz jedna szkoła ponadgimnazjalna. Działalnością kulturalną w gminie Połczyn-Zdrój zajmuje się Centrum Kultury w Połczynie-Zdroju oraz Biblioteka Publiczna im. Juliana Tuwima w Połczynie-Zdroju. Zadania służby zdrowia w gminie realizują 22 zakłady opieki zdrowotnej oraz 38 prywatnych praktyk lekarskich. Na terenie gminy funkcjonują 3 apteki oraz jeden punkt apteczny.

Zarówno województwo zachodniopomorskie, jak i powiat świdwiński charakteryzują się wysoką stopą bezrobocia (województwo: 15,5%, powiat: 24,2% w 2014 roku wg danych Głównego Urzędu Statystycznego). Brak zatrudnienia jest także jednym z najważniejszych problemów społecznych gminy Połczyn-Zdrój, aczkolwiek w 2014 roku odnotowano tu niższą niż w skali powiatu stopę bezrobocia: 11,9%. Brak stabilizacji na rynku pracy powoduje m.in. emigrację młodych ludzi, a niekiedy całych rodzin oraz przyczynia się do powstawania kolejnych problemów społecznych (m.in. eurosieroctwo). Wśród nich należy

wymienić ubożenie mieszkańców oraz zwiększone ryzyko uzależnień, których skutkiem może być występowanie przemocy.

Diagnoza problemu przemocy w rodzinie w gminie Połczyn-Zdrój została oparta na analizie ankiet skierowanych do przedstawicieli funkcjonujących w gminie placówek oświatowych oraz reprezentantów środowiska lokalnego (osoby mające wpływ na politykę lokalną oraz losowo wybrani mieszkańcy), a także na badaniu źródeł zastanych, tj. danych pozyskanych z instytucji działających w gminie bądź obejmujących zasięgiem działania jej mieszkańców.

2.1. AGRESJA I PRZEMOC W ŚRODOWISKU DZIECI I MŁODZIEŻY SZKOLNEJ ORAZ W DOMU RODZINNYM

Diagnoza problemów agresji i przemocy w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej oraz w domu rodzinnym została dokonana na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w funkcjonujących w gminie placówkach oświatowo-wychowawczych. Badania te pozwoliły zdiagnozować środowisko szkolne i rodzinne uczniów pod kątem występowania zachowań o cechach patologii społecznej oraz uzyskać informację na temat prowadzonych w szkołach działań opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych i leczniczych.

Do analizy przedłożono ankiety – wypełnione przez pedagogów szkolnych lub dyrektorów – z następujących placówek oświatowych:

- Publiczna Szkoła Podstawowa im. kardynała Stefana Wyszyńskiego w Bolkowie (49 uczniów oraz 9 nauczycieli)
- Publiczna Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Toporzyku (49 uczniów, w tym 41 dzieci w klasach I-VI i 8 w tzw. „zerówce", oraz 9 nauczycieli)
- Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Adama Mickiewicza w Połczynie Zdroju (530 uczniów oraz 50 nauczycieli)
- Zespół Szkół Publicznych im. Jana Pawła II w Redle (237 uczniów oraz 29 nauczycieli)
- Publiczne Gimnazjum im. Mikołaja Kopernika w Połczynie-Zdroju (316 uczniów oraz 31 nauczycieli)
- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Stanisława Staszica w Połczynie-Zdroju (422 uczniów oraz 33 nauczycieli)

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące ujawnionych przypadków agresji i przemocy, tak w środowisku szkolnym, jak i w domu rodzinnym.

Tabela 3. Agresja i przemoc w szkole i w domu rodzinnym

problem	liczba ujawnionych przypadków	nie występuje
Publiczna Szkoła Podstawowa im. kardynała Stefana Wyszyńskiego w Bolkowie		
agresja i przemoc w grupie rówieśniczej		X
przemoc w rodzinie		X
przemoc psychiczna wobec dzieci		X
przemoc fizyczna wobec dzieci		X
Publiczna Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Toporzyku		
agresja i przemoc w grupie rówieśniczej	2	
przemoc w rodzinie	1	
przemoc psychiczna wobec dzieci		X
przemoc fizyczna wobec dzieci		X
Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Adama Mickiewicza w Połczynie Zdroju		
agresja i przemoc w grupie rówieśniczej	brak danych	brak danych
przemoc w rodzinie	8	
przemoc psychiczna wobec dzieci		X
przemoc fizyczna wobec dzieci		X
Zespół Szkół Publicznych im. Jana Pawła II w Redle		
agresja i przemoc w grupie rówieśniczej	4	
przemoc w rodzinie	1	
przemoc psychiczna wobec dzieci	1	
przemoc fizyczna wobec dzieci	1	
Publiczne Gimnazjum im. Mikołaja Kopernika w Połczynie Zdroju		
agresja i przemoc w grupie rówieśniczej	2	
przemoc w rodzinie	1	
przemoc psychiczna wobec dzieci	1	
przemoc fizyczna wobec dzieci	1	
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Stanisława Staszica w Połczynie-Zdroju		
agresja i przemoc w grupie rówieśniczej	8	
przemoc w rodzinie		X
przemoc psychiczna wobec dzieci		X
przemoc fizyczna wobec dzieci		X

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych gminy.

Analizując powyższe zestawienie, należy stwierdzić, iż zjawisko agresji i przemocy odnotowano w pięciu placówkach. W Publicznej Szkole Podstawowej w Bolkowie nie wykryto żadnego przypadku stosowania przemocy bądź agresji. W Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych potwierdzono występowanie agresji i przemocy tylko na terenie szkoły, z kolei w Publicznej Szkole Podstawowej nr 1 w Połczynie-Zdroju odnotowano osiem przypadków przemocy domowej. Publiczna Szkoła Podstawowa w Toporzyku odnotowała dwa przypadki przemocy i agresji w środowisku szkolnym oraz jeden przypadek przemocy w rodzinie, a Zespół Szkół Publicznych w Połczynie-Zdroju jest świadomy czterech spraw związanych ze stosowaniem przemocy/agresji w grupie rówieśniczej, jednej dotyczącej przemocy w rodzinie, jednej odnoszącej się do przemocy psychicznej wobec dzieci oraz jednego przypadku stosowania przemocy fizycznej w stosunku do dzieci. W Publicznym

Gimnazjum w Połczynie-Zdroju potwierdzono 2 przypadki przemocy/agresji w grupie rówieśniczej, 1 przemocy w rodzinie, 1 przemocy psychicznej wobec dzieci oraz 1 przemocy fizycznej wobec dzieci.

Jak już wcześniej stwierdzono, przemoc (szczególnie ta w rodzinie) wiąże się z lękiem i wstydem ofiar i świadków przed ujawnianiem takich przypadków, w związku z czym informacje przekazane przez placówki oświatowe w powyższym zakresie mogą nie w pełni odzwierciedlać rzeczywistą skalę problemu.

Badania służące diagnozowaniu środowiska uczniów pod kątem występowania problemów agresji i przemocy

Badania służące diagnozowaniu środowiska uczniów pod kątem występowania problemów agresji i przemocy są przeprowadzane we wszystkich ankietowanych placówkach. Przybierają formę ankiet wypełnianych przez uczniów i rodziców bądź sondaży (m.in. „Substancje niebezpieczne dla zdrowia", „Oczekiwania rodziców wobec szkoły", „Profilaktyka zagrożeń", „Diagnoza postaw i zachowań uczniów", „Organizacja i efektywność pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkole"), wywiadów, rozmów. Niektóre placówki diagnozują środowisko uczniów, sugerując się wynikami z ewaluacji pracy szkoły oraz pomiarami socjometrycznymi z podziałem na grupy wiekowe. Jedna z respondentek wymieniła analizę spraw dotyczących negatywnych zachowań oraz monitoring.

Z przeprowadzonych badań wynika, że większość uczniów placówek oświatowych biorących udział w badaniu ankietowym czuje się bezpiecznie w środowisku szkolnym oraz rodzinnym. Przedstawicielka Publicznej Szkoły Podstawowej w Bolkowie stwierdziła, iż jedynie 10% ankietowanych uczniów było świadkami przemocy. Pedagog szkolny z Publicznej Szkoły Podstawowej w Toporzyku skonkludowała, iż dominującą formą przemocy na terenie szkoły jest przemoc słowna; podobną konkluzję wysnuła respondentka z Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w Połczynie-Zdroju, wymieniając następujące przykłady: przezywanie, obrażania, wyśmiewanie, plotkowanie na portalach społecznościowych, groźby.

W związku z uzyskanymi wynikami placówki przeprowadziły spotkania profilaktyczne z Policją, pedagogiem, psychologiem, pedagogizację rodziców oraz konieczność monitorowania i kontynuacji obecnych działań zapobiegawczych. Ponadto, w jednej z placówek wzmożono kontrole w trakcie przerw, a w innej zwiększono nadzór nad niebezpiecznymi miejscami.

Zajęcia profilaktyczne prowadzone w szkołach z zakresu agresji i przemocy

Wszystkie placówki prowadzą zajęcia profilaktyczne z zakresu agresji i przemocy. Przybierają one formę spotkań grupowych i indywidualnych z pedagogiem, psychologiem, Policją. Popularnymi formami działań profilaktycznych w ankietowanych szkołach są również: terapeutyczne sztuki teatralne/teatr profilaktyczny, projekcje filmików profilaktycznych, projekty szkolne, warsztaty socjoterapeutyczne oraz prowadzenie lekcji wychowawczych dotyczących zjawisk agresji i przemocy. Jedna z placówek w porozumieniu z fundacją „Dzieci niczyje" prowadzi profilaktykę z zakresu cyberprzemocy.

Formy pomocy proponowane przez szkoły uczniom i rodzicom dotkniętym problemami agresji i przemocy domowej

Najczęstsza formą pomocy udzielaną uczniom i ich rodzicom są pogadanki i spotkania (także indywidualne) ze specjalistami (psycholog, pedagog), a także socjoterapia, terapia pedagogiczna, zajęcia w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej oraz edukacja w zakresie konsekwencji prawnych stosowania przemocy oraz agresji.

Współpraca szkół z instytucjami i organizacjami działającymi w obszarze przeciwdziałania agresji i przemocy

Przedstawiciele wszystkich badanych placówek stwierdzili, że jest prowadzona współpraca z instytucjami i organizacjami działającymi w obszarze przeciwdziałania agresji i przemocy.

Instytucje i organizacje, z jakimi szkoła współpracuje oraz zakres tej współpracy:

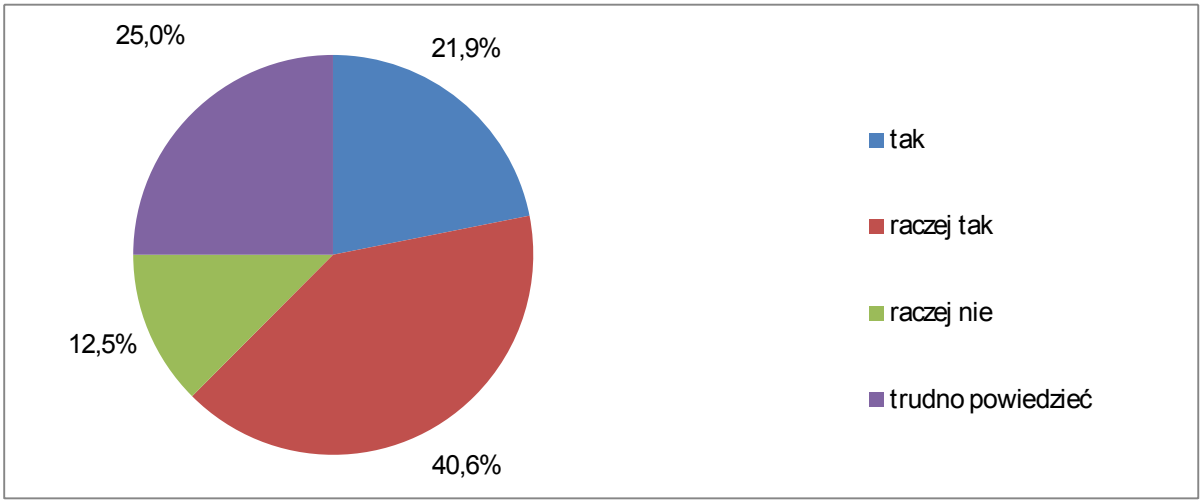
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,
- Miejsko-Gminy Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Policja (pogadanki prewencyjne, prelekcje),
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Sąd Rejonowy,
- Sąd Rodzinny,
- Kuratorzy,
- Lekarze rodzinni,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy.

2.2. PRZEMOC W RODZINIE W OPINII ŚRODOWISKA LOKALNEGO

Jednym z elementów postępowania diagnostycznego jest przeprowadzenie badań, mających na celu poznanie opinii środowiska lokalnego na temat przedmiotu diagnozy. W związku z tym w ramach diagnozy problemu przemocy w rodzinie w gminie Połczyn-Zdrój zostały przeprowadzone badania przy zastosowaniu anonimowej ankiety, którą wypełnili losowo wybrani mieszkańcy gminy oraz osoby mające wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej. Do analizy przedłożono w sumie 33 wypełnione anonimowo ankiety, w których badani wyrazili opinie m.in. na temat zjawiska przemocy w rodzinie w gminie.

Przedstawicieli środowiska lokalnego zapytano, czy przemoc w rodzinie postrzegają jako istotny problem na terenie gminy. Rozkład uzyskanych odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 1. Czy postrzega Pani/Pan przemoc w rodzinie jako istotny problem na terenie gminy?

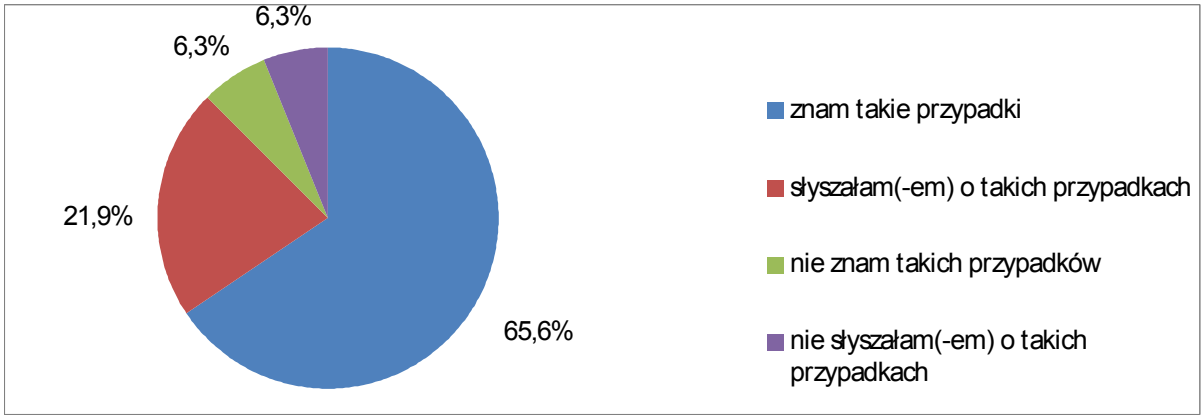

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość ankietowanych (łącznie 62,5%) uznała przemoc w rodzinie za istotny bądź raczej istotny problem społeczny. Odmiennego zdania było 12,5% respondentów, a 25,0% badanych nie miało zdania na ten temat.

W kolejnym pytaniu zapytano ankietowanych o znajomość przypadków występowania przemocy w rodzinie w gminie. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 2. Znajomość przypadków występowania przemocy w rodzinie w gminie

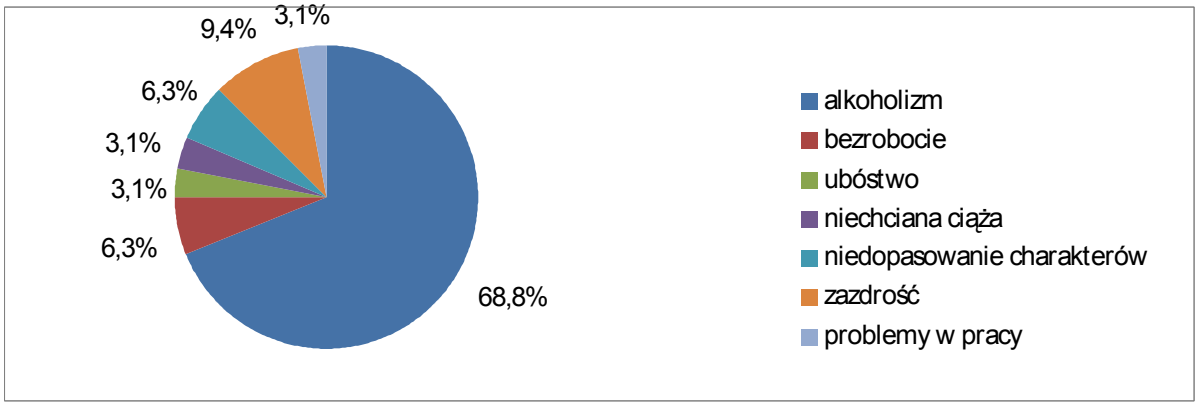

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Aż 65,6% ankietowanych stwierdziło, że zna przypadki występowania przemocy w rodzinie w gminie, a kolejne 21,9% przyznało, że słyszało o takich przypadkach. Odmiennego zdania było łącznie 12,6% respondentów.

Odpowiadając na następne pytanie, badani wskazywali przyczyny przemocy w rodzinie w gminie. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 3. Najczęstsza przyczyna przemocy w rodzinie w gminie

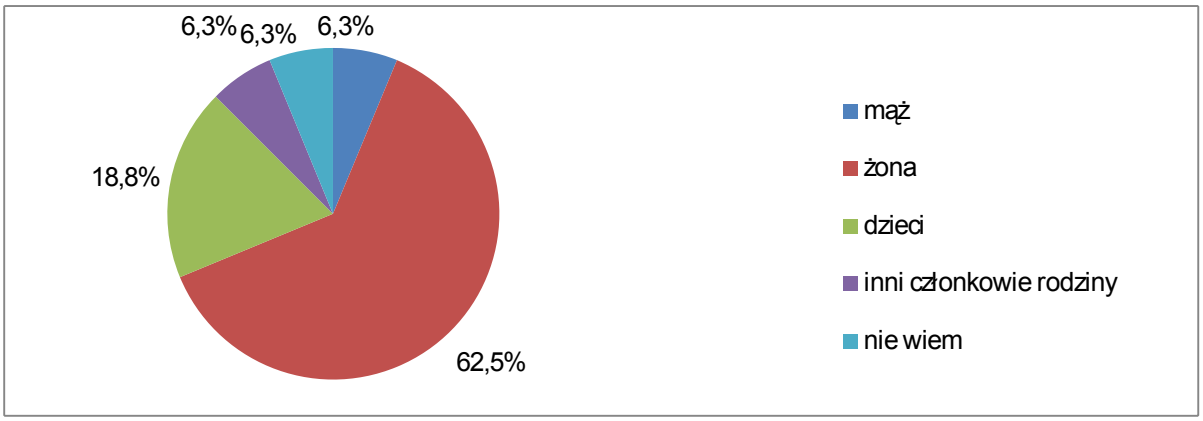

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Zdaniem przytłaczającej większości respondentów, spożycie alkoholu jest najczęstszą przyczyną przemocy w rodzinie (68,8%). W dalszej kolejności wymieniano: zazdrość (9,4%), niedopasowanie charakterów (6,3%), bezrobocie (6,3%). Po 3,1% ankietowanych wymieniało: ubóstwo, niechcianą ciążę oraz problemy w pracy.

W kolejnych pytaniach poproszono respondentów o wskazanie ofiar i sprawców przemocy w rodzinie. Otrzymane odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

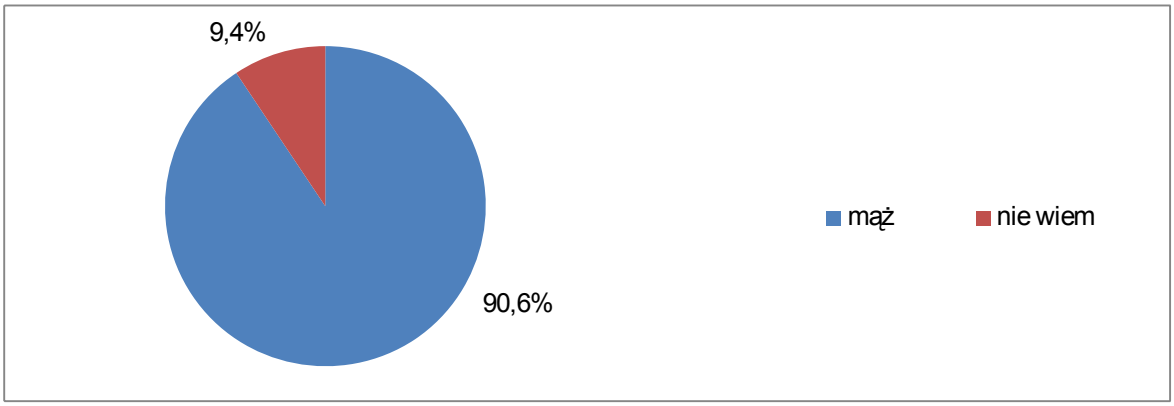
Wykres 4. Kto jest najczęściej ofiarą przemocy w rodzinie w gminie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Ponad połowa ankietowanych (62,5%) uznała, że ofiarami przemocy w rodzinie padają żony, blisko 20% badanych stwierdziło, że są to dzieci. Taki rozkład odpowiedzi po części wynika z pewnością z prywatnych doświadczeń pytanych osób, ale na uwadze należy mieć również panujące w społeczeństwie stereotypy. Na podkreślenie zasługuje też fakt, że 6,3% badanych za ofiary przemocy uznało mężów, co wskazuje na coraz częstsze dostrzeganie i tego, do tej pory raczej przemilczanego, zjawiska. Taka sama liczba respondentów wskazała innych członków rodziny. Również 6,3% ankietowanych nie było w stanie wskazać żadnej z odpowiedzi.

Wykres 5. Kto jest najczęściej sprawcą przemocy w rodzinie w gminie?

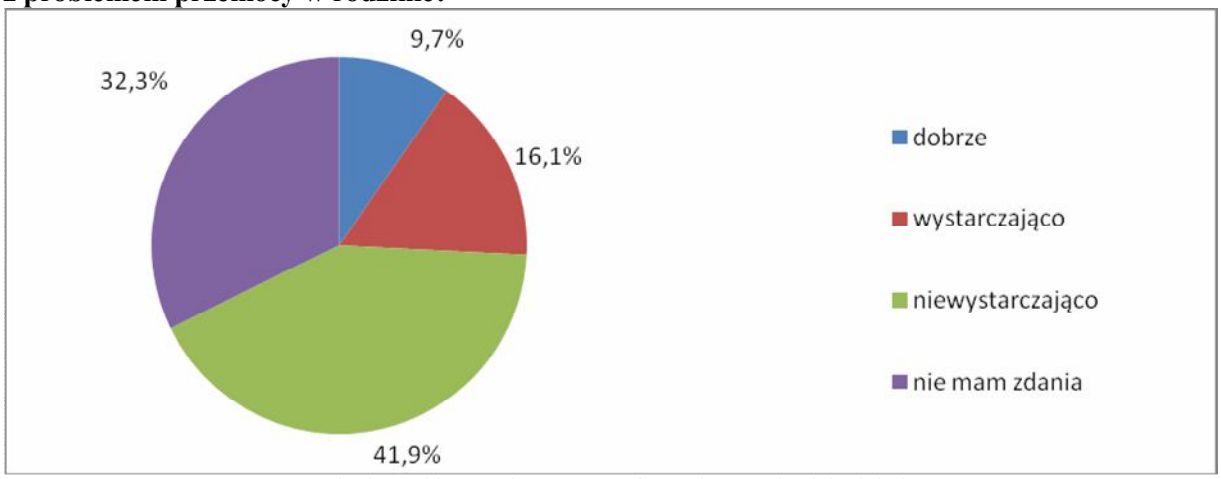
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Jeśli chodzi o sprawcę przemocy w rodzinie, to zdecydowana większość respondentów (90,6%) wskazała, że tą osobą jest mąż. Pozostała część ankietowanych (9,4%) nie potrafiła odpowiedzieć na to pytanie.

Na podstawie powyżej przedstawionych danych rysuje się zatem modelowy obraz przemocy w rodzinie: sprawcą przemocy jest mąż, a ofiarami jego żona oraz dzieci.

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające badanym ocenić działania profilaktyczne podejmowane w gminie w związku z problemem przemocy w rodzinie. Uzyskane opinie prezentuje poniższy wykres.

Wykres 6. Jak Pani/Pan ocenia prowadzone w gminie działania profilaktyczne związane z problemem przemocy w rodzinie?

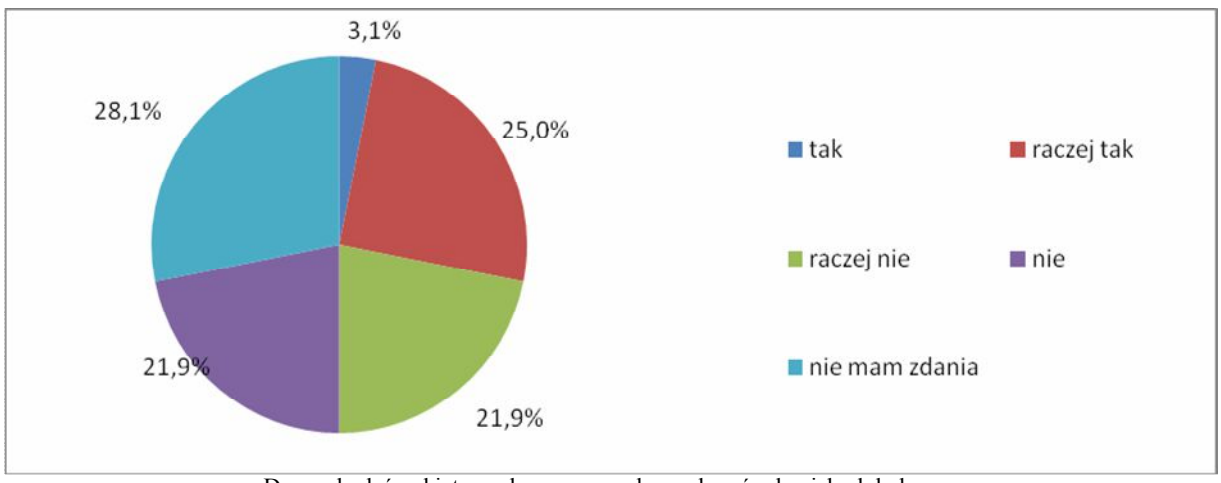

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Oceniając podejmowane w gminie działania profilaktyczne związane z problemem przemocy w rodzinie, 41,9% ankietowanych stwierdziło, że są one niewystarczające. Kolejne 16,1% respondentów uznało je za dostateczne. Dobrze oceniło je 9,7% badanych, a 32,3% odpowiadających nie miało zdania. Warto nadmienić, że żadna z osób biorących udział w badaniu ankietowym nie oceniła podejmowanych działań profilaktycznych związanych z problemem przemocy w rodzinie na terenie gminy Połczyn-Zdrój za bardzo dobre.

Odpowiadając na ostatnie pytania, ankietowani oceniali ofertę pomocy świadczonej ofiarom i sprawcom przemocy w rodzinie. Szczegółowy rozkład uzyskanych w tym zakresie odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

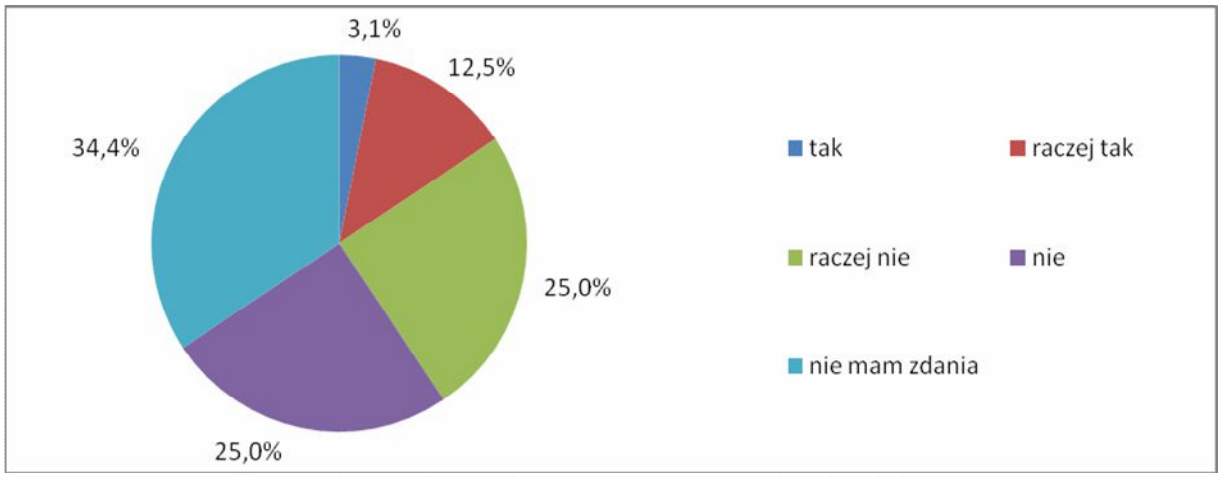
Wykres 7. Czy oferta pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie jest wystarczająca?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Wypowiadając się na temat oferty wsparcia udzielanego ofiarom przemocy, łącznie 43,8% badanych uznało, że jest ona niewystarczająca bądź raczej niewystarczająca. Odmiennego zdania było w sumie 28,1% ankietowanych. Tyle samo respondentów nie sprecyzowało swojego stanowiska w tej sprawie.

Wykres 8. Czy oferta pomocy dla sprawców przemocy w rodzinie jest wystarczająca?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W przypadku oceny oferty pomocy świadczonej sprawcom przemocy w rodzinie odpowiedzi przedstawiały się następująco: w sumie 50,0% badanych odpowiedziało, iż jest ona niewystarczająca lub raczej niewystarczająca, przeciwny pogląd wyraziło łącznie 15,6% respondentów, a aż 34,4% ankietowanych nie potrafiło sprecyzować swojej opinii w tej sprawie.

2.3. PRZEMOC W RODZNIE W ŚWIETLE ŹRÓDEŁ ZASTANYCH

Obraz zjawiska agresji i przemocy uzyskany dzięki badaniom ankietowym przeprowadzonym wśród przedstawicieli placówek oświatowych i środowiska lokalnego dopełniają dane pochodzące z instytucji i organów działających w gminie bądź obejmujących swoim zasięgiem działania jej mieszkańców.

Analizie poddano dane ilościowe o wsparciu udzielonym mieszkańcom gminy Połczyn-Zdrój przez jednostki wsparcia funkcjonujące w gminie: Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Komisariat Policji w Połczynie-Zdroju.

W 2014 roku do Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Połczynie-Zdroju wpłynęło 30 formularzy Niebieska Karta, w tym:

- 25 sporządzonych przez Policję,
- 3 sporządzone przez pomoc społeczną,
- 2 sporządzone przez oświatę.

Zespół prowadził również sprawy z lat ubiegłych, to jest: 1 Niebieska Karta z 2012 roku oraz 3 Niebieskie Karty z 2013 roku. 17 procedur Niebieskiej Karty zostało zakończonych: 7 z powodu ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy, w 10 przypadkach natomiast rozstrzygnięto o bezzasadności podejmowania zadań.

W 2014 roku odbyły się 3 posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego, z których sporządzono listy obecności oraz protokoły. Podczas spotkań członkowie zespołu:

- przedstawiali i omawiali skalę zjawiska przemocy na terenie gminy Połczyn-Zdrój;
- omawiali i analizowali akty prawne, według których podejmowane są działania na rzecz przeciwdziałania przemocy;
- pedagodzy szkolni oraz nauczyciele wchodzący w skład Zespołu przedstawiali podejmowane działania profilaktyczne z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie placówek oświatowych, w których pracują;
- ustalili, że Przewodniczący wystąpi do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Połczynie-Zdroju z prośbą o przyznanie środków finansowych na działalność informacyjno-profilaktyczną Zespołu;
- prowadzili dyskusje na temat toczących się procedur;
- byli informowani o trwającym bezpłatnym doradztwie specjalistów, tj. psychologa, prawnika i terapeuty uzależnień.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Połczynie-Zdroju zapewniał obsługę organizacyjno-techniczną posiedzeń Zespołu w 2014 roku.

W okresie sprawozdawczym zostało powołanych 31 grup roboczych, które spotkały się 68 razy. Grupy były prowadzone w zależności od zgłaszanych potrzeb i problemów indywidualnych przypadków. Członkami grup roboczych byli przedstawiciele instytucji wchodzących w skład zespołu (pracownicy socjalni, dzielnicowi, członkowie GKRPA, nauczyciele i pedagodzy szkolni, asystenci rodziny). Na organizowane spotkania zapraszano osoby doznające przemocy, natomiast podejrzanych o jej stosowanie wzywano.

W 2014 roku Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Połczynie-Zdroju przyznał z powodu przemocy w rodzinie wsparcie 7 rodzinom, w których przebywały ogółem

23 osoby. Alkoholizm z kolei był powodem udzielenia wsparcia dla 12 rodzin, w których przebywało 29 osób.

W wyniku porównania odpowiednich danych z lat 2012-2014 należy stwierdzić, że liczba rodzin, którym MGOPS udzielił wsparcia z powodu przemocy w rodzinie oraz liczba osób w tych rodzinach w 2014 roku wzrosła w stosunku do lat poprzednich.

W przypadku wsparcia udzielanego z powodu alkoholizmu, liczba rodzin i osób w rodzinach rokrocznie wzrastała. Szczegółowe dane porównawcze w tym zakresie za lata 2012-2014 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 4. Rodziny i osoby w rodzinach, którym w latach 2011-2013 MGOPS przyznał pomoc z powodu przemocy w rodzinie i alkoholizmu

powód przyznania pomocy	**2012 r.**		**2013 r.**		**20114r.**	
	liczba rodzin	**liczba osób w rodzinach**	**liczba rodzin**	**liczba osób w rodzinach**	**liczba rodzin**	**liczba osób w rodzinach**
przemoc w rodzinie	11	45	11	14	13	51
alkoholizm	37	43	47	74	92	113

Dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Połczynie-Zdroju.

Ważną funkcję w procesie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie pełni także Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W ramach swoich zadań członkowie GKRPA kontaktują się z osobami z gminy dotkniętymi przemocą w rodzinie. W 2014 roku skontaktowano się z 24 osobami, przy czym w okresie trzech lat ich liczba wahała się (w 2012 roku było to 26 osób, a w 2013 roku 32 osoby).

W analizowanym okresie GKRPA skierowała na terapię łącznie 58 sprawców przemocy w rodzinie, lecz nie złożyła w stosunku do żadnego sprawcy przemocy w rodzinie zawiadomienia do prokuratury o popełnieniu przestępstwa. Wybrane dane porównawcze dotyczące działalności Komisji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w latach 2012-2014 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 5. Działalność GKRPA w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie w latach 2012-2014

	2012 r.	**2013r.**	**2014r.**
liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA	26	32	24
liczba sprawców przemocy w rodzinie, których GKRPA skierowała na terapię	18	20	20
liczba sprawców przemocy w rodzinie, przeciwko którym GKRPA złożyła zawiadomienie do prokuratury o popełnieniu przestępstwa	0	0	0

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Połczynie-Zdroju.

Policja wspólnie z pracownikami socjalnymi przeprowadza interwencje w stosunku do osób stosujących przemoc domową. Polegają one głównie na monitorowaniu sytuacji domowych przez dzielnicowych, wywiadach środowiskowych, inicjowaniu działań Zespołu Interdyscyplinarnego, motywowaniu sprawców do podjęcia terapii i kierowaniu osób stosujących przemoc do specjalistów.

W 2014 roku Komisariat Policji w Połczynie-Zdroju przeprowadził dwadzieścia pięć postępowań wynikających z art. 207 Kodeksu Karnego i dotyczących założenia Niebieskiej Karty.

2.4. PODSUMOWANIE

Badania przeprowadzone w placówkach oświatowo-wychowawczych na terenie gminy wykazały występowanie zjawiska agresji i przemocy. Odnotowano takie przypadki w pięciu placówkach. Pedagodzy z ankietowanych placówek wskazali łącznie 11 przypadków przemocy w rodzinach uczniów, 2 przypadki przemocy psychicznej wobec dzieci w środowisku domowym oraz 2 przypadki przemocy fizycznej wobec dzieci w środowisku domowym. Ponadto, w grupie rówieśniczej dzieci i młodzieży odnotowano 16 przypadków agresji i przemocy. Organizowane przez placówki oświatowe zajęcia profilaktyczne podejmowane są głównie w ramach szkolnych programów profilaktyki i programu wychowawczego. Przedstawiciele wszystkich placówek oświatowych liczbę instytucji włączonych we współpracę uznali za wystarczającą.

Zdecydowana większość mieszkańców gminy poddanych badaniu ankietowemu (łącznie 62,5%) uznała przemoc w rodzinie za istotny problem społeczny. Ponad połowa respondentów (65,6%) zna przypadki występowania przemocy w rodzinie w gminie, a niemalże jedna czwarta (21,9%) słyszała o takich przypadkach. Zdaniem zdecydowanej większości respondentów (68,8%) najczęstszą przyczyną przemocy w rodzinie jest spożywanie alkoholu. Ponad połowa (62,5%) ankietowanych uznała, że ofiarami przemocy w rodzinie padają głównie żony, blisko 20% badanych wskazała dzieci, natomiast jako sprawców przemocy niemalże wszyscy ankietowani wskazali mężów (90,6%).

Oceniając podejmowane w gminie działania profilaktyczne związane z problemem przemocy w rodzinie, 41,9% ankietowanych oceniło jako niewystarczające, a aż 32,3% respondentów nie miało zdania. Ofertę wsparcia dla ofiar przemocy łącznie 43,8% badanych uznało za niewystarczającą. W sumie połowa badanych uważa, że oferta wsparcia dla sprawców przemocy jest niewystarczająca lub raczej niewystarczająca.

W 2014 roku do Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 30 Niebieskich Kart, odbyły się 3 posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego, na których zajmowano się sprawami związanymi z przemocą domową. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Połczynie-Zdroju przyznał z powodu przemocy w rodzinie wsparcie 13 rodzinom, których przebywało ogółem 51 osób. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych kontaktowała się z 24 osobami z gminy dotkniętymi przemocą w rodzinie. Komisariat Policji w Połczynie-Zdroju przeprowadził 25 postępowań wynikających z art. 207 Kodeksu Karnego.

Dla zbadania odsetka populacji w gminie rodzin zagrożonych przemocą w rodzinie wyodrębniono 7 wskaźników ilościowych, które jednoznacznie odnoszą się do liczby rodzin, w których wystąpił ten problem w 2014 roku. Do tych wskaźników zaliczają się: przypadki przemocy w rodzinie wskazane przez pedagogów badanych placówek oświatowych, przypadki przemocy w rodzinie znane uczestnikom badania ankietowego, przypadki przemocy w rodzinie, o których słyszeli uczestnicy badania ankietowego, Niebieskie Karty, które wpłynęły do Zespołu Interdyscyplinarnego, liczba grup roboczych powołanych przez Zespół Interdyscyplinarny (zakładając, że każda z grup pracowała nad jedną rodziną), rodziny, którym MGOPS przyznał wsparcie z powodu przemocy w rodzinie, osoby dotknięte przemocą w rodzinie, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA (zakładając, że jedna osoba reprezentowała 1 rodzinę).

Zakładając, że w każdej rodzinie jest jeden sprawca przemocy, każdy ze wskaźników określa jednocześnie liczbę rodzin w gminie dotkniętą problemem przemocy w rodzinie oraz liczbę sprawców przemocy w rodzinie. Wskaźniki, obliczone jako odsetek ludności gminy, stanowią procentowy udział sprawców przemocy w rodzinie w populacji gminy, a tym samym pokazują statystyczną liczbę przypadków przemocy w rodzinie przypadającą na 1 mieszkańca gminy. Średnią wartość uzyskanych wskaźników w stosunku do liczby mieszkańców gminy można przyjąć jako szacowany odsetek w populacji rodzin w gminie zagrożonych przemocą w rodzinie. Uzyskane wyniki prezentuje poniższa tabela.

Tabela 6. Rodziny dotknięte problemem przemocy w rodzinie jako odsetek populacji w gminie w 2014 roku

wskaźnik	**wartość wskaźnika**	**wskaźnik w stosunku do liczby mieszkańców gminy (%)**
przypadki przemocy w rodzinie wskazane przez pedagogów badanych placówek oświatowych	11	0,07
przypadki przemocy w rodzinie znane uczestnikom badania ankietowego	21	0,13
przypadki przemocy w rodzinie, o których słyszeli	7	0,04

uczestnicy badania ankietowego		
Niebieskie Karty, które wpłynęły do Zespołu Interdyscyplinarnego	30	0,19
liczba grup roboczych powołanych przez Zespół Interdyscyplinarny	31	0,20
rodziny, którym MGOPS przyznał wsparcie z powodu przemocy w rodzinie	13	0,08
osoby dotknięte przemocą w rodzinie, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA	24	0,15
wartość średnia	19,6	0,12

Dane na podstawie przeprowadzonej diagnozy.

3. ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE

Zasobami umożliwiającymi przeciwdziałanie przemocy w rodzinie określa się instytucje i organizacje znajdujące się na terenie gminy lub obejmujące swoim zasięgiem działania jej mieszkańców, które prowadzą działalność na rzecz ofiar i sprawców ww. zjawiska.

3.1. PODMIOTY ŚWIADCZĄCE WSPARCIE W GMINIE

W gminie Połczyn-Zdrój pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie świadczą: Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przychodnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia, Ośrodek Wsparcia Rodziny, Grupa AA „Cisza", Grupa AA „Nadzieja", Punkt Informacyjno-Konsultacyjny o Narkomanii i Narkotykach, Punkt Integracji Społecznej, Środowiskowe Ognisko Integracyjne, Świetlica – Oratorium Profilaktyczno-Wychowawcze oraz świetlice w czterech placówkach oświatowych realizujące program opiekuńczo-wychowawczy. Poniższa tabela zawiera dane adresowe podmiotów świadczących wsparcie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie na terenie gminy Połczyn-Zdrój.

Tabela 7. Podmioty świadczące wsparcie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie w gminie

lp.	nazwa jednostki	adres
1.	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Połczynie-Zdroju	ul. Koszalińska 8A 78-320 Połczyn-Zdrój
2.	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Połczynie-Zdroju	
3.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Połczynie-Zdroju	ul. Pl. Wolności 3-4 78-320 Połczyn Zdrój
4.	Przychodnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia	ul. Zdrojowa 6 78-320 Połczyn-Zdrój
5.	Punkt Integracji Społecznej	ul. Kościuszki 5 78-320
6.	Ośrodek Wsparcia Rodziny	ul. 22 Lipca 6 78-320 Połczyn-Zdrój
7.	w tym telefon zaufania	
8.	w tym grupa wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie	
9.	w tym grupa wsparcia dla dzieci ofiar przemocy w rodzinie	

10.	Punkt Informacyjno-Konsultacyjny o Narkomanii i Narkotykach	
11.	Grupa AA „Cisza”	ul. Koszalińska 8A 78-320 Połczyn-Zdrój
12.	Grupa AA „Nadzieja”	
13.	Środowiskowe Ognisko Integracyjne	ul. 22 Lipca 6 78-320 Połczyn-Zdrój
14.	Świetlica – Oratorium Profilaktyczno-Wychowawcze	ul. Wąska 5 78-320 Połczyn-Zdrój
15.	Świetlica w Publicznej Szkole Podstawowej nr 1 w Połczynie-Zdroju	ul. Grunwaldzka 34 78-320 Połczyn-Zdrój
16.	Świetlica w Publicznej Szkole Podstawowej w Toporzyku	Toporzyk 23 78-320 Połczyn-Zdrój
17.	Świetlica w Publicznej Szkole Podstawowej w Bolkowie	Bolkowo 10 78-320 Połczyn-Zdrój
18.	Zespół Szkół Publicznych w Redle	Redło 12 78-320 Połczyn-Zdrój
19.	Publiczne Gimnazjum w Połczynie-Zdroju	ul. Mieszka I-go 19 78-320 Połczyn-Zdrój
20.	Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Powiatowy w Połczynie-Zdroju	ul. 22 Lipca 4 78-320 Połczyn-Zdrój

Dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Połczynie-Zdroju.

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Połczynie-Zdroju składa się z 16 osób. Został powołany 17 lutego 2011 roku Zarządzeniem Nr 11/Z/20111 Burmistrza Połczyna-Zdroju, na podstawie Uchwały Nr LIV/467/2010 Rady Miejskiej w Połczynie-Zdroju z dnia 27 października 2010 roku w sprawie trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania. Spotkania Zespołu odbywają się w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej.

W skład Zespołu Interdyscyplinarnego wchodzą przedstawiciele: Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Policji, jednostek oświatowych, ochrony zdrowia, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, kuratorów sądowych, terapeutów uzależnień oraz Towarzystwa Przyjaciół Dzieci.

Zadania przypisane pomocy społecznej w gminie Połczyn-Zdrój wykonuje Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. W związku z tym udziela pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie oraz rodzinom dotkniętym problemem uzależnienia od alkoholu, który nierzadko przyczynia się do powstawania problemu przemocy w rodzinie. W wykonywaniu zadań MGOPS współdziała z różnymi podmiotami, m.in. z organami wykonawczymi gminy, innymi jednostkami organizacyjnymi, służbą zdrowia, Policją,

kuratorami sądowymi oraz instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. w ramach swoich zadań m.in. kontaktuje się z osobami z gminy dotkniętymi przemocą w rodzinie, kieruje na terapię sprawców przemocy w rodzinie i składa w stosunku do sprawców przemocy w rodzinie zawiadomienia do prokuratury o popełnieniu przestępstwa.

Grupa wsparcia AA „Cisza" oraz grupa wsparcia AA „Nadzieja" mają siedzibę w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej i prowadzą działalność w zakresie szerzenia trzeźwości wśród osób uzależnionych i zagrożonych nałogiem.

Na terenie gminy Połczyn-Zdrój działają świetlice realizujące program socjoterapeutyczny: Środowiskowe Ognisko Integracyjne w Połczynie-Zdroju, działające przy powiatowym oddziale Towarzystwa Przyjaciół Dzieci oraz Świetlica – Oratorium Profilaktyczno-Wychowawcza, prowadzona przez Zgromadzenie Córek Maryi Wspomożycielki – siostry Salezjanki. Placówki zapewniają dzieciom i młodzieży, także narażonym na przemoc w rodzinie, opiekę po zajęciach szkolnych, pomoc w odrabianiu lekcji, udział w zajęciach specjalistycznych i organizowanie czasu wolnego. Ponadto, na terenie gminy funkcjonuje pięć świetlic, mieszczących się przy szkołach i realizujących program opiekuńczo-wychowawczy.

3.2. PODMIOTY SPOZA GMINY WSPIERAJĄCE MIESZKAŃCÓW

Mieszkańcy gminy Połczyn-Zdrój korzystają również z oferty jednostek wsparcia działających poza gminą, ale obejmujących zasięgiem działania również obszar gminy. Wykaz tych jednostek przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8. Jednostki wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie spoza gminy, z oferty których mogą korzystać mieszkańcy gminy Połczyn-Zdrój

lp.	nazwa jednostki	adres
1.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Świdwinie	ul. Koszalińska 12 78-320 Połczyn-Zdrój
2.	Punkt Konsultacyjno-Informacyjny dla osób z rodzin z problemem alkoholowym lub dotkniętych przemocą	Pl. Konstytucji 3 Maja 1 78-300 Świdwin
3.	Chrześcijańska Misja Społeczna Teen-Challenge, Hostel Re-Entry	ul. Drawska 26 78-300 Świdwin

Dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Połczynie-Zdroju.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Świdwinie jest jednostką powiatową, obejmującą zasięgiem działania mieszkańców gminy Połczyn-Zdrój**.** Do działań prowadzonych, przez tę jednostkę należy m.in. organizowanie programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie.

Punkt Konsultacyjno-Informacyjny dla osób z rodzin z problemem alkoholowym lub dotkniętych przemocą dzieli się wiedzą z zakresu walki z uzależnieniem od alkoholu bądź przemocą w rodzinie. Osoby dotknięte problemem alkoholowym czy też doświadczające przemocy mogą zasięgnąć tam informacji dotyczących instytucji pomocowych.

W ramach Chrześcijańskiej Misji Społecznej Teen-Challenge zapewniona jest pomoc adekwatna do zgłaszanego problemu. Osoby potrzebujące mogą zostać objęte pomocą prawną oraz psychologiczną. Ponadto, poszukujący wsparcia, mogą skorzystać z konsultacji indywidualnych z terapeutą uzależnień bądź z doradcą zawodowym w ramach aktywizacji zawodowej.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 lipca 2001 roku o kuratorach sądowych, kurator sądowy jest organem wykonawczym sądu i realizuje zadania o charakterze wychowawczo-resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym, związane z wykonywaniem orzeczeń sądu. Działania pomocowe realizowane przez kuratorów wynikają ze wskazań sądu opartych na art. 100 Kodeksu rodzinnego. Pomoc ta ma charakter niematerialny i dotyczy umożliwienia właściwego wykonywania władzy rodzicielskiej. Teren gminy Połczyn-Zdrój jest objęty działalnością Zespołu Kuratorów Rodzinnych Sądu Rejonowego w Białogardzie oraz II Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej dla Dorosłych z Oddziału Zamiejscowego w Świdwinie.

3.3. WSPÓŁPRACA KOŚCIOŁÓW W ZAKRESIE EDUKACJI NA TEMAT PRZEMOCY W RODZINIE I WSPIERANIA RODZIN W KRYZYSIE

Wsparcie rodzin w kryzysie, kształtowanie wzorca rodziny oraz właściwej komunikacji w rodzinie, leży również w sferze działań Kościoła rzymskokatolickiego oraz związków wyznaniowych. Dlatego też w tej sferze niezwykle istotne jest budowanie właściwego modelu współpracy instytucji samorządowych, organizacji społecznych, kościoła rzymskokatolickiego i innych związków wyznaniowych oraz wzajemne wspieranie podejmowanych przez nich działań mających na celu dobro rodziny.

3.4. ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA KRZYWDZONYM DZIECIOM

W celu zapewnienia bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom w gminie Połczyn-Zdrój zarządzeniem Dyrektora Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej została wprowadzona procedura postępowania w sytuacji konieczności odebrania dziecka z rodziny w razie stwierdzenia bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia.

Procedura ma zastosowanie w sytuacji stwierdzenia faktu bezpośredniego zagrożenia życia i zdrowia dziecka przez pracownika socjalnego MGOPS w trakcie wykonywania przez niego obowiązków służbowych. Pracownik socjalny jest zobowiązany do interwencji również w przypadku powzięcia informacji o fakcie przemocy z innego źródła, np. z informacji innych osób. Może to być również powiadomienie złożone przez Policję w godzinach pracy Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Celem interwencyjnego zabezpieczenia dziecka jest zapobieżenie negatywnym skutkom wynikającym ze stwierdzonego stanu zagrożenia zdrowia lub życia dziecka przebywającego w rodzinie. Pracownik socjalny zobowiązany jest powiadomić rodzica lub opiekuna prawnego o możliwości złożenia zażalenia na odebranie dziecka.

W przypadku podjęcia przez pracownika socjalnego wspólnie z funkcjonariuszem Policji, a także z lekarzem, ratownikiem medycznym lub pielęgniarką decyzji o odebraniu dziecka i umieszczeniu go u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub całodobowej placówce opiekuńczo-wychowawczej wypełnia się oświadczenie o powierzeniu dziecka przez pracownika socjalnego.

Zasady postępowania pracownika socjalnego w sytuacji stwierdzenia bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka reguluje schemat interwencyjnego postępowania pracownika socjalnego.

4. CEL GŁÓWNY PROGRAMU, CELE OPERACYJNE, DZIAŁANIA

Cel główny, wyznaczony w Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Połczyn-Zdrój na lata 2016-2021, jest następujący:

Skuteczne przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie poprzez podnoszenie świadomości mieszkańców gminy na temat problemu przemocy domowej, zapewnienie ochrony ofiarom przemocy oraz oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie.

Osiągniecie celu głównego jest uwarunkowane realizacją wyznaczonych poniżej celów operacyjnych oraz działań.

Cele operacyjne Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Połczyn-Zdrój na lata 2016-2021 to:

Cel operacyjny 1.:
Wsparcie rodzin, w których stosowana jest przemoc, oraz zagrożonych przemocą.
Cel operacyjny 2.:
Podejmowanie działań o charakterze profilaktycznym oraz edukacyjnym ukierunkowanych na poszerzanie wiedzy na temat przemocy w rodzinie.
Cel operacyjny 3.:
Podnoszenie świadomości mieszkańców gminy w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie.
Cel operacyjny 4.:
Zacieśnienie współpracy pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Cel operacyjny 1.:

Wsparcie rodzin, w których stosowana jest przemoc, oraz zagrożonych przemocą.

Działania do celu operacyjnego 1.:

- Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.
- Udzielanie przez MGOPS pomocy finansowej i rzeczowej oraz specjalistycznego poradnictwa rodzinom dotkniętym przemocą.
- Prowadzenie pracy socjalnej z rodzinami, w których stosowana jest przemoc.
- Zapewnienie dostępu do pomocy terapeutycznej i prawnej dla rodzin dotkniętych przemocą.
- Oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie poprzez motywowanie ich i kierowanie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych.
- Podejmowanie działań służących wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.

Cel operacyjny 2.:

Podejmowanie działań o charakterze profilaktycznym oraz edukacyjnym ukierunkowanych na poszerzanie wiedzy na temat przemocy w rodzinie.

Działania do celu operacyjnego 2.:

- Prowadzenie poradnictwa w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- Organizowanie szkoleń i warsztatów dla nauczycieli w celu zdobycia przez tę grupę zawodową szerszej wiedzy na temat problemu przemocy w środowisku szkolnym i rodzinnym uczniów.
- Organizowanie szkoleń i warsztatów dla kadr pomocy społecznej mających na celu poszerzenie wiedzy osób zajmujących się zawodowo wspieraniem rodzin na temat problemu przemocy domowej.
- Kontynuowanie działalności i rozszerzanie oferty wsparcia Ośrodka Wsparcia Rodziny, Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego o Narkomanii i Narkotykach oraz Punktu Integracji Społecznej.

Cel operacyjny 3.:

Podnoszenie świadomości mieszkańców gminy w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie.

Działania do celu operacyjnego 3.:

- Uwrażliwiania społeczności lokalnej na problem przemocy w rodzinie m.in. poprzez organizowanie kampanii informacyjnych, prelekcji i pogadanek, kolportaż ulotek traktujących o przemocy w rodzinie.
- Upowszechnianie materiałów informacyjnych o instytucjach udzielających pomocy w sytuacjach doświadczania przemocy w rodzinie.
- Prowadzenie wśród dzieci i młodzieży profilaktyki agresji i przemocy, m.in. poprzez organizowanie zajęć w ramach szkolnych programów profilaktyki.
- Współuczestnictwo w programach i kampaniach społecznych poświęconych przemocy w rodzinie i jej skutkom.

Cel operacyjny 4.:

Zacieśnienie współpracy pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

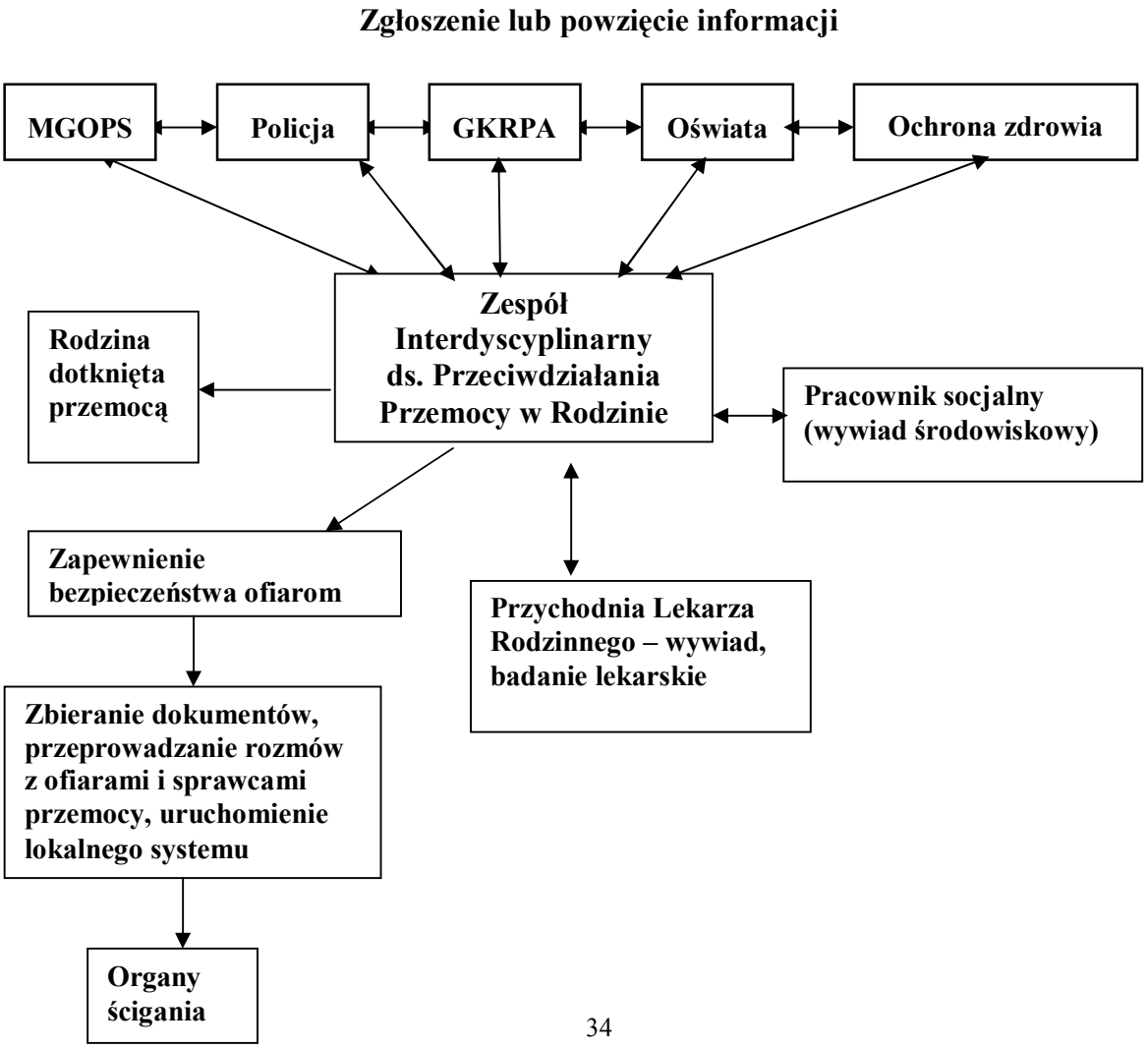
Działania do celu operacyjnego 4.:

- Diagnozowanie i monitorowanie problemu przemocy w rodzinie, w tym m.in. z udziałem mieszkańców gminy oraz funkcjonariuszy Policji i Straży Miejskiej.
- Kontynuowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
- Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi i Kościołem oraz związkami wyznaniowymi na rzecz pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.
- Zintegrowanie działań w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie poprzez stałą współpracę przedstawicieli placówek oświatowo-wychowawczych, jednostek pomocy społecznej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodka Wsparcia Rodziny, Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego o Narkomanii i Narkotykach, Punktu Integracji Społecznej., Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, Policji i Sądu Rejonowego,

5. REALIZACJA PROGRAMU

Działania wyznaczone w Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Połczyn-Zdrój na lata 2016-2021 mają charakter ciągły. Podmiotami odpowiedzialnymi za realizację działań są: Burmistrz, Rada Miejska, Urząd Miejski, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Ośrodek Wsparcia Rodziny, Punkt Informacyjno-Konsultacyjny o Narkomanii i Narkotykach oraz Punktu Integracji Społecznej., placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego. Partnerami w realizacji działań są z kolei: placówki służby zdrowia, specjaliści, Policja, Straż Miejska, Sąd Rejonowy, kuratorzy sadowi, ośrodki wsparcia, organizacje pozarządowe, Kościoły i związki wyznaniowe, społeczność lokalna.

Szkic funkcjonowania Gminnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Gminie Połczyn-Zdrój przedstawiono na poniższym diagramie.

5.1. HARMONOGRAM

Działania przewidziane programem będą podejmowane przez wskazane powyżej podmioty zgodnie z harmonogramem, przedstawionym na poniższym diagramie. Szczegółowe harmonogramy poszczególnych działań zostaną ujęte w corocznie opracowywanych planach działań.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Cel operacyjny 1.: Wsparcie rodzin, w których stosowana jest przemoc, oraz zagrożonych przemocą.						
Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.						
Udzielanie przez MGOPS pomocy finansowej i rzeczowej oraz specjalistycznego poradnictwa rodzinom dotkniętym przemocą.						
Prowadzenie pracy socjalnej z rodzinami, w których stosowana jest przemoc.						
Zapewnienie dostępu do pomocy terapeutycznej i prawnej dla rodzin dotkniętych przemocą.						
Oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie poprzez motywowanie ich i kierowanie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych.						
Podejmowanie działań służących wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.						
Cel operacyjny 2.: Podejmowanie działań o charakterze profilaktycznym oraz edukacyjnym ukierunkowanych na poszerzanie wiedzy na temat przemocy w rodzinie.						
Prowadzenie poradnictwa w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.						
Organizowanie szkoleń i warsztatów dla nauczycieli w celu zdobycia przez tę grupę zawodową szerszej wiedzy na temat problemu przemocy w środowisku szkolnym i rodzinnym uczniów.						
Organizowanie szkoleń i warsztatów dla kadr pomocy społecznej mających na celu poszerzenie wiedzy osób zajmujących się zawodowo wspieraniem rodzin na temat problemu przemocy domowej.						
Kontynuowanie działalności i rozszerzanie oferty wsparcia Ośrodka Wsparcia Rodziny, Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego o Narkomanii i Narkotykach oraz Punktu Integracji Społecznej.						
Cel operacyjny 3. Podnoszenie świadomości mieszkańców gminy w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie.						

Uwrażliwiania społeczności lokalnej na problem przemocy w rodzinie m.in. poprzez organizowanie kampanii informacyjnych, prelekcji i pogadanek, kolportaż ulotek traktujących o przemocy w rodzinie.						
Upowszechnianie materiałów informacyjnych o instytucjach udzielających pomocy w sytuacjach doświadczania przemocy w rodzinie.						
Prowadzenie wśród dzieci i młodzieży profilaktyki agresji i przemocy, m.in. poprzez organizowanie zajęć w ramach szkolnych programów profilaktyki.						
Współuczestnictwo w programach i kampaniach społecznych poświęconych przemocy w rodzinie i jej skutkom.						
Cel operacyjny 4.: Zacieśnienie współpracy pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.						
Diagnozowanie i monitorowanie problemu przemocy w rodzinie, w tym m.in. z udziałem mieszkańców gminy oraz funkcjonariuszy Policji i Straży Miejskiej.						
Kontynuowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi i Kościołem oraz związkami wyznaniowymi na rzecz pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.						
Zintegrowanie działań w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie poprzez stałą współpracę przedstawicieli placówek oświatowo-wychowawczych, jednostek pomocy społecznej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodka Wsparcia Rodziny, Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego o Narkomanii i Narkotykach oraz Punktu Integracji Społecznej, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, Policji, Straży Miejskiej i Sądu Rejonowego,						
Monitoring						
Ewaluacja						

5.2. MONITORING I EWALUACJA

Monitoring programu, polegający na gromadzeniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych działań będzie prowadzony przez Dyrektora Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej przy udziale Zespołu Interdyscyplinarnego oraz wszystkich służb, które w zakresie swoich kompetencji realizują zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

Do monitoringu i oceny stopnia wdrożenia zostaną wykorzystane następujące wskaźniki:

- liczba wszczętych procedur „Niebieskich Kart”,
- liczba powołanych grup roboczych,

- liczba spotkań grup roboczych,
- liczba przeprowadzonych interwencji,
- liczba osób przebywających w ośrodkach wsparcia,
- liczba sprawców przemocy w rodzinie,
- liczba osób skierowanych do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych,
- liczba zakończonych procedur „Niebieskich Kart",
- liczba osób objętych oddziaływaniem Zespołu Interdyscyplinarnego,
- liczba programów i kampanii społecznych, w których brano udział,

Przygotowany wykaz nie wyczerpuje wszystkich wskaźników, które mogą być zastosowane w procesie monitorowania realizacji programu, system monitorowania może być poszerzany o nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań.

Coroczne sprawozdanie z realizacji programu przygotowuje Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

5.3. FINANSOWANIE

Działania podejmowane w ramach realizacji Programu, związane z osiąganiem wyznaczonych celów, finansowane będą ze środków własnych Samorządu Gminy. Przewiduje się również współudział w finansowaniu w/w działań ze środków budżetu państwa oraz pozyskanie środków z Unii Europejskiej w ramach działań wspólnotowych.